នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ស.ជ

ភាគីដាក់ឯកសារ: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 31-Jan-2012, 13:52
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ កសចស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ សាធារណៈ/Public

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

បញ្ជីឯកសារដែលត្រូវដាក់នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃការជំនុំជម្រះ នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ដាក់ដោយ៖

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

សុន អរុណ

Michiel PESTMAN
Victor KOPPE
Andrew IANUZZI
Jasper PAUW

ព្រុំ ផល្លា

Mojan SAMADI
Tomas HAMILTON

ផ្ញើជូន៖

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់

I. សេចក្តីផ្តើម

១. មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ នួន ជា ("ក្រុមមេធាវីការពារក្តី") សូមដាក់បញ្ជីឯកសារដំបូងរបស់ខ្លួនដែលត្រូវដាក់នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃការជំនុំជម្រះករណី ០០២ នៅចំពោះមុខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង។ ឯកសារទាំងនេះត្រូវបានចងក្រងជាបញ្ជីនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ដែលភ្ជាប់ជាមួយ ព្រមជាមួយព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ទងនឹងទីតាំង ខ្លឹមសារ ប្រភព និងភាពពាក់ព័ន្ធរបស់ឯកសារទាំងនេះ។ សំណៅនៃឯកសារទាំងនេះ ដែលមិនទាន់ដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ត្រូវបានដាក់ភ្ជាប់មកជាមួយ។ ក្រុមមេធាវីការក្តីប្រកាន់ជំហរថា សារណានេះ (និងសម្ភារៈភ្ជាប់ជាមួយ) ត្រូវតែចាត់ថ្នាក់ជាសារណៈ។ ទោះជាក្នុងករណីណាក៏ដោយ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីចាត់ទុកសារណានេះ និងសម្ភារៈដែលភ្ជាប់ជាមួយថា ជាសារធារណៈ ។

II. សារណា

ក. ឯកសារអាចទទួលយក

២. អនុលោមតាមក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា (កនព)[1] វិធានផ្ទៃក្នុង អវតក (វិធានផ្ទៃក្នុង)[2] និងយុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ[3] ឯកសារដែលក្រុមមេធាវីការពារក្តីមានបំណងដាក់នេះ ឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌបឋមនៃភាពអាចទទួលយកបាននៃភស្តុតាង [4]។

១. ឯកសារជាប់ពាក់ព័ន្ធ

---

[1] សូមមើលកថាខណ្ឌ ៥ ខាងក្រោម ។

[2] វិធាន ៨៧(១) ចែងនៅផ្នែកពាក់ព័ន្ធថា៖ "លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ រាល់ភស្តុតាងទាំងអស់ត្រូវតែទទួលយក" ។

[3] ឧទាហរណ៍ សូមមើលឯកសារ **E-1/27.1**, "ប្រតិចារិកនៃសវនាការថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ (ថ្ងៃសវនាការទី១៥) ERN 00770067–00770197, pp 31:16–32:5 ។

[4] សូមមើលពង្រាង "កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី" ថ្ងៃទី ២៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២ (សវនាការលើកទី២២) មិនទាន់មាន ERN ទំព័រ ៨៦:៩-២២។

៣. ដូចដែលបានលើកឡើងនៅសវនាការថ្មីៗនេះទៅលើភស្តុតាងជាឯកសារ ហើយបើពិចារណាពីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងករណី ០០២ "ចំណុចស្នូល" នៃដំណើរការនីតិវិធីនេះគឺការចោទប្រកាន់អំពីការចូលរួមរបស់ នួន ជា នៅក្នុងការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជននៅដំណាក់កាលទី១ និងដំណាក់កាលទី២ស្អីគេនោះ"[5]។ វាច្បាស់ណាស់ថាចំណុចនេះគ្របដណ្តប់លើការជំរុញទឹកចិត្តខុសៗគ្នាមកលើជនជាប់ចោទពាក់ព័ន្ធជាមួយការពាក់ព័ន្ធរបស់គាត់នៅក្នុងសកម្មភាពនេះ ព្រមជាមួយការស្លាប់ប្រជាជនបណ្តាលមកពីការផ្លាស់ទីលំនៅដោយបង្ខំនេះ។ បន្ថែមពីលើនេះ ដូចដែលក្រុមមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងជាញឹកញាប់ "ការជ្រៀតជ្រែកខាងនយោបាយនៅចំណុចណាមួយនៃដំណើរការនីតិវិធី គឺជាប់ពាក់ព័ន្ធជានិច្ច មិនថាជាប្រធានបទអ្វីនោះទេ"[6]។ ដូចដែលមានចែងយ៉ាងលំអិតនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធភ្ជាប់ជាមួយ សារណានេះ ឯកសារនីមួយៗគឺទាក់ទងនឹងបញ្ហាជាក់លាក់មួយឬច្រើន[7]។

---

[5] ឯកសារ **E-124** ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីអនុលោមតាមវិធាន ៨៩ ស្ទួន ចុះថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00743502–00743502 ("ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរនីតិវិធី") នៅកថាខណ្ឌ៥(ក) ។ សូមមើលផងដែរពង្រាងប្រតិចារិតសវនាការ"ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមករាឆ្នាំ ២០១២ (សវនាការថ្ងៃទី១៨) លេខ ERN មិនទាន់កំណត់នៅឡើយ ។

[6] ឯកសារ **E-1/23.1** ប្រតិចារិតសវនាការ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១១ (សវនាការថ្ងៃទី១១) ERN 00762459–00762563, p 101:10–11.។ សូមមើលផងដែរឯកសារ **E-116/1**, "បណ្តឹងសារទុក្ខជាបន្ទាន់ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទាក់ទងនឹងភាពត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចស៊ើបសួរ" ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00746636–00746658 ។

[7] កំណត់សំគាល់៖ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីបានជូនដំណឹងអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងភាគីរួចមកហើយពីចេតនារបស់ខ្លួនក្នុងការដាក់ឯកសារជាភស្តុតាង ដែលក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត ទាក់ទងនឹង (i) ប្រធានបទជាក់លាក់ដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណកម្មនៅក្នុងសំណើរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី សុំឲ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ, (ii) ដំណាក់កាលពីរដំបូងនៃការផ្លាស់ទីលំនៅប្រជាជន រួមទាំងការអាចមានសកម្មព្រហ្មទណ្ឌរបស់បុគ្គលទាំងឡាយដែលមិនបានចូលខ្លួននៅចំពោះមុខការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត តាមដីកាកោះហៅស្របច្បាប់, (iii) ចំនួនអ្នកស្លាប់សរុប រួមមានជនទាំងឡាយដែលស្លាប់ក្នុងការអនុវត្តផែនការ ក-៥ ស្អីគេនោះ និង(iv) ការជ្រៀតជ្រែកខាងនយោបាយនៅក្នុងកិច្ចការរបស់ អវតក ។ សូមមើលឯកសារ No **E-9/26** "ការជូនដំណឹងអំពីការចូលរួមជាមួយសារណាបឋមរបស់លោក អៀង សារី ទាក់ទងនឹងឯកសារដែលត្រូវលើកមកសំអាងនៅសវនាការ និងសារណាបន្ថែមទាក់ទងនឹងឯកសារថ្មី" ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00665543–00665546, នៅកថាខណ្ឌទី ៥ ។ ឯកសារ **E-131/1/9**, "ការជំទាស់ ការអង្កេត និងការជូនដំណឹងអំពី

២. ឯកសារអាចជឿទុកចិត្តបាន

៤. ដោយប្រកាន់យកវិធីសាស្ត្រដែលបង្កើតឡើងដោយការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា(“កសព”) ទាក់ទងនឹងសញ្ញាណបឋមនៃភាពអាចជឿទុកចិត្តរបស់ឯកសារដែល កសព បានដាក់[8] ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្នើថា “ភិនភាគខាងក្នុង” និង“លក្ខណៈខាងក្រៅ” នៃឯកសារដែលដាក់ដោយមេធាវីការពារក្តី បញ្ជាក់ថាឯកសារនីមួយៗ គឺអាចជឿទុកចិត្តបានជាបឋម។ ឯកសារ២១ នៃឯកសារដែលបានដាក់ជាផ្នែកនៃសំណុំរឿងរួចមកហើយ ហើយសឹងតែគ្រប់ឯកសារទាំងអស់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយភាគីមួយ ឬភាគីច្រើននៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី។ លើកលែងតែឯកសារពីរចុងក្រោយ ឯកសារដែលនៅសល់អាចរកបានជាសារណៈ។ មានឯកសារមួយចំនួនមានរក្សានៅបណ្ណសារដ្ឋានរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា (‘DC-Cam’), ហើយអ្នកនិពន្ធនៃឯកសារ ទាំងនេះជាមនុស្សមានឈ្មោះបោះសម្លេង និងអាចមកផ្តល់សក្ខីកម្ម (ធានាអះអាងលើស្នាដៃនិពន្ធរបស់ពួកគេ)[9]។ ជាសង្ខេប នៅដំណាក់កាលនេះពុំមានអ្វីដែលបង្ហាញថាឯកសារណាមួយដែលបានដាក់រួចមកហើយ មិនមានគោលបំណងអ្វីនោះទេ។

៣. ពុំមានការតម្រូវពីការជូនដំណឹងជាមុនដោយច្បាប់កម្ពុជាឡើយ

៥. ដូចដែលបានលើកឡើងជាច្រើនដងរួចមកហើយ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាមិនបានចែងពីតម្រូវការឲ្យមានការជូនដំណឹងជាមុន ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិបង្ហាញភស្តុតាងជាឯកសារនៅសវនាការ[10]។ មាត្រា ៣៣៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជាចែងថា “រហូតដល់ការបិទកិច្ចពិភាក្សា

ឯកសារផ្សេងៗដែលត្រូវដាក់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00752669–00752684 នៅកថាខណ្ឌទី ៣២ ដល់ ៣៤ ។

[8] សូមមើលឯកសារ E-158 “សារណារបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា តាមវិធាន ៩២ ទាក់ទងនឹងសញ្ញាណនៃភាពអាចជឿទុកចិត្តបាននៃឯកសារចំនួន ៩៧៨ ដែលត្រូវបានចងក្រងជាបញ្ជីឯកសារពាក់ព័ន្ធនឹងសាក្សី និងអ្នកជំនាញដែលអាចត្រូវបានកោះហៅនៅដំណាក់កាលបីសប្តាហ៍ដំបូងនៃការជំនុំជម្រះ” ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ ERN 00763101–00763158 នៅកថាខណ្ឌទី ៣ ។

[9] សូមមើលកថាខណ្ឌទី ៨ ខាងក្រោម ។

[10] សូមមើលឯកសារ No **E-1/27.1**, ឧទាហរណ៍ សូមមើលឯកសារ **E-1/27.1**, “ប្រតិចារិតនៃសវនាការថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ (ថ្ងៃសវនាការទី១៥) ERN 00770067–00770197, pp 31:16–14 ។

ដេញដោល ជនជាប់ចោទ [...] អាច [...] អាចដាក់ឯកសារ និងភស្តុតាងទាំងអស់ ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ការសម្តែងឱ្យឃើញការពិត[11]។ បន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មាននេះ និងការជឿជាក់ បទប្បញ្ញត្តិនេះមិនទាន់ត្រូវបានបំពេញ ដាក់កម្រិត ឬ កែប្រែដោយច្បាប់ និង/ តុលាការកម្ពុជានៅឡើយទេ។

៦. តាមរយៈការបកស្រាយវិធាន ៨៧(៣) និង ៨៧(៤) អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប៉ុនប៉ងដាក់លក្ខខណ្ឌតម្រូវយ៉ាងតឹងរឹងបំផុតលើការទទួលយក និងការប្រើប្រាស់ឯកសារដែលមិនបានដាក់ស្របតាមកាលបរិច្ឆេទលើកមុន[12]។ ក្រៅពីការខកខានរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងការផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកច្បាប់សម្រាប់គោលជំហរបំផ្លើសរបស់ខ្លួន ការដាក់ពេលវេលាកំណត់ និងរនាំងសប្បនិម្មិតនេះ គឺមិនល្អនោះទេ ដែលផ្ទុយទៅនឹងខ្លឹមសារ និងស្មារតីមាត្រា ៣៣៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា។ វាហាក់ដូចជាបង្កើតឡើងដើម្បីដាក់ទណ្ឌកម្មដល់មេធាវីការពារក្តីចំពោះភាពមិនស៊ីចង្វាក់គ្នាជាមួយដំណើរការនីតិវិធីអនុលោមតាមនីតិវិធី និងការអនុវត្តរបស់កម្ពុជាដែលនៅជាធរមាន[13]។ ដូចដែលមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងហើយ

---

[11] ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា មាត្រា ៣៣៤ (បញ្ជាក់បន្ថែម) ។

[12] ឯកសារ **E-131/1**, អនុស្សរណៈរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពី "បញ្ជីសាក្សីសម្រាប់ការជំនុំជម្រះនៅដំណាក់ដំបូង កាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់ការជំទាស់ភាពអាចទទួលយកបាននៃឯកសារ និងវត្ថុតាង និងចម្លើយតបទៅនឹងសំណើ E-109/5, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00747683–00747686, (អនុស្សរណៈឯកសារ) p 4 ("ឯកសារដែលមិនបានដាក់តាមពេលវេលាកំណត់នាពេលកន្លង ត្រូវតែឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌ័តឹងរឹងបំផុត ដោយការបង្ហាញថាឯកសារទាំងនោះ មិនអាចរកបានតាមកាលបរិច្ឆេទកំណត់បានទេ ទោះបីជាមានការយកចិត្តទុកដាក់ស្វះស្វែងរកក៏ដោយ និងការបង្ហាញថាការទទួលយកឯកសារដែលមិនដាក់តាមពេលវេលាកំណត់នេះ គឺជាការចាំបាច់ដើម្បីផលប្រយោជន៍យុត្តធម៌ ។ ការកំណត់លក្ខខណ្ឌ័តឹងរឹងទាំងនេះបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា សំណើសុំដាក់ឯកសារ មិនទំនងជានឹងទទួលបានជោគជ័យឡើយ ។

[13] ឯកសារ **E-131/1/9**, "ការជំទាស់ ការកត់សម្គាល់ និងការជូនដំណឹងអំពីឯកសារផ្សេងៗដែលត្រូវដាក់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុជម្រះសាលាដំបូង ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00752669–00752684 នៅកថាខណ្ឌទី២៥ ។ (ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងគោលជំហររបស់អង្គជំនុំជម្រះ ទាក់ទងទៅនឹងការទទួលស្គាល់ឯកសារថ្មីៗនៅពេលសវនាការ" វាមានការពិបាកយល់ដែលថា ចៅក្រមក្នុងសវនាការតាមច្បាប់ស៊ីវិល គួរតែមានបំណងបញ្ជាក់ឱ្យច្បាស់ពីវិធីសាស្ត្របដិសេធអ្វីដែលអាចជាភស្តុតាង ជាពិសេសមុនពេលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបានចាប់ផ្តើម ។ តួនាទីដំបូងរបស់អង្គជំនុំជម្រះនេះ ក្រៅពីគ្រាន់តែសម្រះសម្រួលវិវាទដែលមានភស្តុតាង ក្នុងចំណោមភាគីផ្សេងៗ គឺត្រូវរកឱ្យឃើញនូវការពិតជាវិជ្ជមានពាក់ព័ន្ធនឹងការចោទ

ថា "តួនាទីចម្បងរបស់អង្គជំនុំជម្រះនេះគឺត្រូវតែសម្របសម្រួលនូវរវាងភាគីទាំងអស់ គឺថា [...] ដើម្បីស្វែងរកឲ្យឃើញនូវការពិត"[14]។

៧. ក្នុងករណីណាក៏ដោយ ផ្នែកតូចមួយនៃឯកសារដែលបានដាក់ជូននេះ អាចត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជា"ឯកសារថ្មី"[15] ដូចដែលបានគូសបញ្ជាក់រួចមកហើយ ឯកសារទាំងនេះភាគច្រើន គឺមាននៅក្នុងសំណុំ រឿងរួចហើយ និង/ឬត្រូវបានយោងក្នុងសារណារបស់ភាគីផ្សេងៗគ្នា។ បន្ថែមលើនេះទៅទៀត នៅក្នុងបញ្ជីឯកសារដំបូងនេះ មេធាវីការពារក្តីបានផ្តល់នូវ "សេចក្តីសន្និដ្ឋានដែលមានសំអាងហេតុ" ទាក់ទងនឹងបញ្ហាថាតើហេតុអ្វីបានជាឯកសារទាំងអស់គួរតែត្រូវបានទទួលយក[16]។ ឯកសារសំខាន់ទាំងនោះពាក់ព័ន្ធយ៉ាងច្បាស់ក្នុងសំណុំរឿង 00២/0១ ហើយវាមានប្រយោជន៍ដល់ការសំដែងឲ្យឃើញការពិត អនុលោមតាមមាត្រា ៣៣៤ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា។ ជាងនេះទៅទៀត ដោយសារតែចំនួនឯកសារត្រូវបានកម្រិតយ៉ាងតឹងរឹង គ្មានភាគីណាមួយអាចអះអាងពីភាពលម្អៀង ដែលកើតចេញមកពីការទទួលយកឯកសារនៅក្នុងដំណាក់កាលនេះបានឡើយ។ ក្នុងកម្រិតមួយដែលឯកសារណាមួយ ដែលក្នុងពេលនេះមិនទាន់មានជាបីភាសាផ្លូវការរបស់ អវតក មេធាវីការពារក្តីបានដាក់សំណើពិសេសសុំការបកប្រែទៅកាន់អង្គភាពបកប្រែនៅ អវតក។

ប្រកាន់នានា ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដែលត្រូវបានកែប្រែ។ ចៅក្រមទាំងឡាយហាក់បីដូចមានសិទ្ធិមុនគេរួចទៅហើយក្នុងការទទួកយកភស្តុតាងដែលអាចមាន និងមិនត្រូវមើលឃើញមកទល់នឹងពេលនេះ តាមរយៈការដាក់បទដ្ឋានតឹងរឹងដែមមិនចាំបាច់មួយ (ដោយគ្មានមូលដ្ឋានផ្លូវច្បាប់។ រឹតតែអាក្រក់ទៀត នោះវាហាក់ដូចជាចៅក្រមទាំងនោះបានធ្វើបែបនេះដោយយល់ឃើញថាជាការស្តីបន្ទោស មេធាវីការពារក្តីចំពោះការអះអាង និងរក្សាគោលជំហររបស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធទៅនឹងនីតិវិធីកម្ពុជាជាធរមាន ។

[14] ឯកសារលេខ **E-1/27.1** "កំណត់ហេតុជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី" ថ្ងៃទី ១៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២ (សវនាការលើកទី ១៥) ERN 00770067–00770197, ទំព័រ ៣៩: ១-៣។

[15] សូមមើល អនុស្សរណៈឯកសារ ទំព័រ៤។ *សម្គាល់* ឯកសារជាក់លាក់មិនទាន់មានក្នុងសំណុំរឿង ជាពិសេសឯកសារដែលទាក់ទងនិង "ផែនការ ក-៥) មេធាវីការពារក្តីទើបតែទទួលបានក្នុងពេលថ្មីៗនេះទេ គឺមិនអាចត្រូវបានដាក់ក្នុងពេលខាងដើម។

[16] *សូមមើល*វិធាន ៨៧(៤)។

ខ. ឯកសារនេះនឹងត្រូវធ្វើឲ្យមានយថាភាពបន្ថែមទៀតតាមរយៈសាក្សី

៨. មេធាវីការពារក្តីមិនមានសំណៅរឹងនៃឯកសារដែលបានដាក់ជូននេះទេ។ ដូចដែលបានគូសបញ្ជាក់ពីខាងលើ សំណៅរឹងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង និងដែលបានភ្ជាប់មកជាមួយនេះ ពិតជាមានសញ្ញាណបញ្ជាក់ពីភាពពាក់ព័ន្ធ និងភាពអាចជឿជាក់បានល្មមគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឲ្យអង្គជំនុំជម្រះទទួលយកនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅដំណាក់កាលនេះ[17]។ ជាងនេះទៅទៀត ដោយសារតែឯកសារទាំងនេះ ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបញ្ហាសារតារ និងបរិបទ (ដែលផ្ទុយទៅនឹងទង្វើ និងការប្រព្រឹត្តរបស់ជនជាប់ចោទ) វិធីសាស្ត្រដែលមានលក្ខណៈអាចបទបែនជាងមុនចំពោះការទទួលយកឯកសារទាំងនោះ គួរតែយកមកអនុវត្ត[18]។ ទាក់ទងនឹងឯកសារនីមួយៗដែលបានដាក់ជូនកាលពីមុន មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឲ្យសាក្សីជាក់លាក់មួយចំនួនបង្ហាញខ្លួន ដែលតាមរយៈការបង្ហាញខ្លួននេះបញ្ហាអំពីយថាភាព (ក៏ដូចជាបញ្ហាទាក់ទងនឹងខ្លឹមសារនៃឯកសារ) អាចត្រូវបានដោះស្រាយ។ ប៉ុន្តែអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនទាន់ដោះស្រាយបញ្ហានេះឲ្យបានជាក់លាក់នៅឡើយទេ។ ក្នុងករណីណាក៏ដោយ មេធាវីការពារក្តីមានបំណងធ្វើយថាភាពលើឯកសារទាំងនេះ និងធ្វើការផ្ទៀងផ្ទាត់លើខ្លឹមសាររបស់វាបន្ថែមទៀត ដោយដាក់ឯកសារទាំងនោះទៅកាន់សាក្សីផ្សេងៗគ្នា ដែលគ្រោងនឹងបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ រួចជាស្រេចហើយ។ មេធាវីការពារក្តីនឹងស្នើឲ្យកោះហៅបុគ្គលមួយចំនួនបន្ថែមទៀតពីក្នុងបញ្ជីសាក្សីរបស់ខ្លួនដែលបានដាក់រួចមកហើយ (រួមមាន ហ៊ុន សែន និងអ្នកតំណាងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត) ដែលមិនទាន់ត្រូវបានរៀបចំដោយអង្គជំនុំជម្រះនៅឡើយ។

គ. ឯកសារបន្ថែមទៀត នឹងត្រូវដាក់ជូនឲ្យបានទាន់ពេលវេលា

[17] *សូមមើល* ឧទាហរណ៍ ឯកសារ **E-1/27.1,** “ប្រតិចារិកនៃដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តី”, ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ (ថ្ងៃទីសវនាការ ១៥), ERN 00770067–00770197, pp 33:21–35:2។

[18] សូមមើលកថាខណ្ឌទី៣ ដល់ទី៤, ដូចដើងទំព័រខាងលើ។

៩. អនុលោមតាមនីតិវិធី និងការអនុវត្តជាធរមានរបស់កម្ពុជា តទៅនេះលោក នួន ជា សូមរក្សាសិទ្ធិយោងទៅឯកសារទាំងអស់ ដែលគាត់ចាត់ទុកថាមានប្រយោជន៍ក្នុងការស្វែងរកការពិតនៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់ "រហូតដល់ចុងបញ្ចប់នៃសវនាការ"[19]។

III. **សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន**

១០. អាស្រ័យលើហេតុផលដែលបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ និងកាលពីមុនមក មេធាវីការពារក្ដីសូមស្នើឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលយកឯកសារដែលបានយោងនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធដែលភ្ជាប់មកជាមួយជាភស្តុតាងក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ មេធាវីការពារក្ដីទទួលស្គាល់ថាបញ្ហាទម្ងន់ ឬតម្លៃអាចជឿជាក់បាននៃឯកសារថាមានទំហំប៉ុនណានោះ គឺត្រូវតែកំណត់នៅចុងបញ្ចប់នៃដំណើរការនីតិវិធីព្រមជាមួយនឹងភស្តុតាងដទៃទៀតដែលបានដាក់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ។

សហមេធាវីការពារក្ដីលោក នួន ជា

សុន អរុណ

Michel PESTMAN & Victor KOPPE

[19] កសព មាត្រា ៣៣៤។ *សម្គាល់* នេះដោយរាប់បញ្ចូលទាំងឯកសារដែលទាក់ទងនឹងការសួរដេញដោលសាក្សីដែលកោះហៅដោយអង្គជំនុំជម្រះ និង ឬដោយភាគីផ្សេងទៀត។ សូមមើល សារអេឡិចត្រូនិចពីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ផ្នែកច្បាប់ កម្មវត្ថុ "ឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាដែលលើកឡើងក្នុងអំឡុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ" នៅថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១១។ ("ពុំមានកាតព្វកិច្ចណាមួយដើម្បីដាក់ឯកសារដែលចាត់ទុកថាទាក់ទងនឹងសាក្សីដែលបានកោះហៅដោយភាគីនោះទេ")។